Gemeente Raalte

Collegevoorstel

Onderwerp	Plan van Aanpak 'Op koers naar het omgevingsplan'
Zaaknummer	11660-2023
B&W vergadering	7 maart 2023
Integrale advisering	Programmateam implementatie Omgevingswet
Portefeuillehouder	Dhr. B.J.M. (Ben) Nijboer
Voor informatie	Vincent Breen en Nienke Spiegelenberg

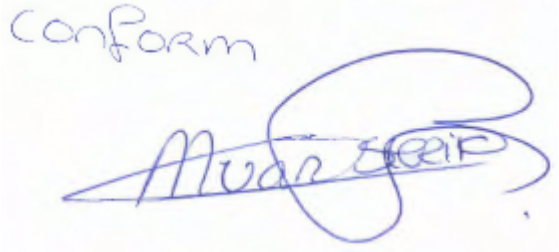
Bestuurssamenvatting

Per 1 januari 2024 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bevat een aantal nieuwe planologische instrumenten. Het centrale juridische instrument in de Omgevingswet is het omgevingsplan: hierin wordt het beleid uit de omgevingsvisie en ander relevant beleid waar nodig vertaald in juridische regels. Het omgevingsplan is de opvolger van het bestemmingsplan, maar het verschilt daar wezenlijk van.
Bij de inwerkingtreding van de wet worden onze bestemmingsplannen automatisch omgezet in een (allesomvattend) omgevingsplan. Dit wordt het tijdelijke (deel van) het omgevingsplan genoemd. Op dat moment gaan we een transitieperiode in: we hebben tot eind 2029 de tijd om dit tijdelijke omgevingsplan in een echt nieuw omgevingsplan om te zetten dat voldoet aan alle wettelijke vereisten. We hebben een aanpak op hoofdlijnen gemaakt waarin we beschrijven met welke processtappen van het tijdelijke- naar het nieuwe omgevingsplan toewerken. Hierin hebben we in het bijzonder aandacht voor de rol van de raad, als 'eigenaar' van het omgevingsplan. Voorgesteld wordt in te stemmen met het concept Plan van Aanpak 'Op koers naar het omgevingsplan' en de gemeenteraad om feedback te vragen. De definitieve aanpak kan vervolgens ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Beslispunten

1. In te stemmen met het concept Plan van Aanpak 'Op koers naar het omgevingsplan'.
2. De gemeenteraad het in bijlage 3 opgenomen behandelvoorstel te doen. Dat wil zeggen:
    a. Bespreken van het concept PvA in een Rond de Tafel
    b. Feedback van de raad verwerken in definitief PvA en dit met een raadsvoorstel ter vaststelling aan te bieden.

Besluit

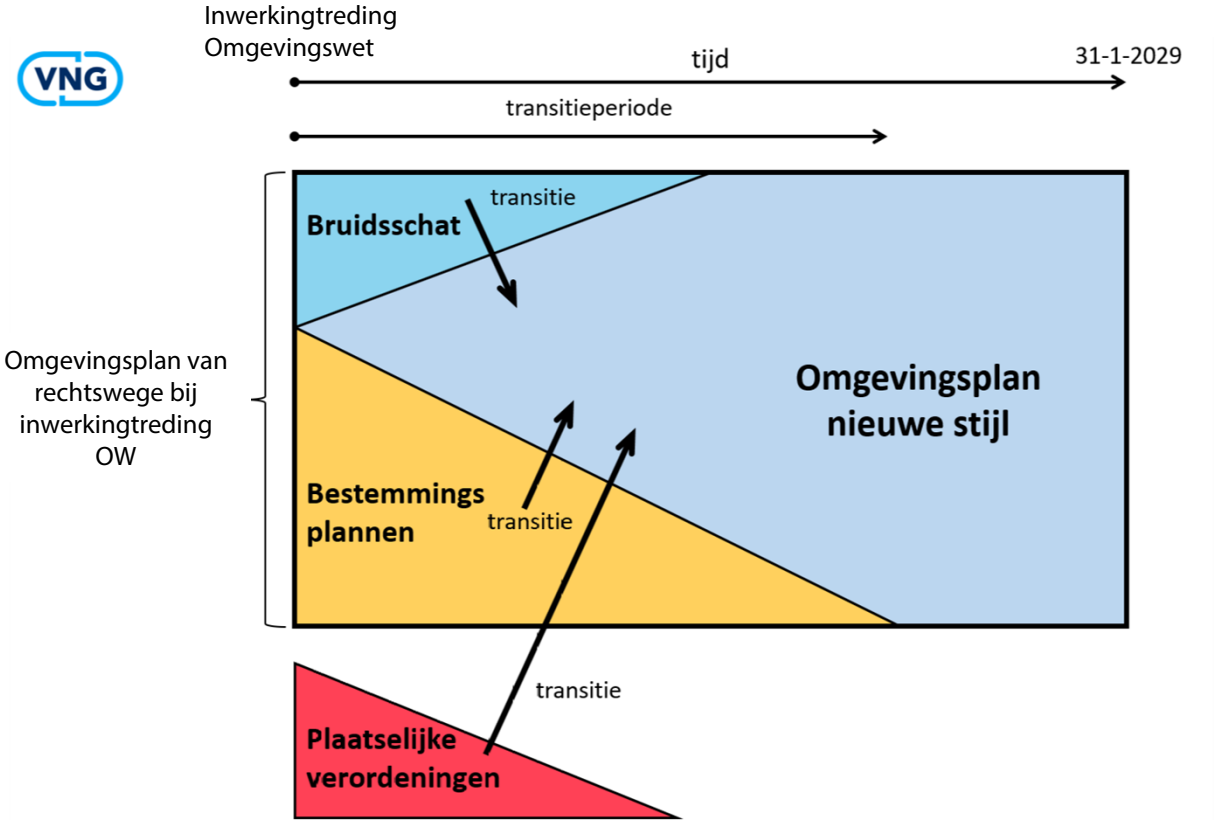

Inleiding

Per 1 januari 2024 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bevat een aantal nieuwe planologische instrumenten. Eén van de nieuwe instrumenten, de Omgevingsvisie, heeft de raad in 2020 vastgesteld, vooruitlopend op de nieuwe wet. Deze visie bevat ons strategisch ruimtelijke beleid.
Het centrale juridische instrument in de Omgevingswet is het omgevingsplan: hierin wordt het beleid uit de omgevingsvisie en ander relevant beleid waar nodig vertaald in juridische regels. Het omgevingsplan is de opvolger van het bestemmingsplan, maar het verschilt daar wezenlijk van.

Bij de inwerkingtreding van de wet worden onze bestemmingsplannen automatisch (van rechtswege) omgezet in een (allesomvattend) omgevingsplan. Dit wordt het tijdelijke (deel van) het omgevingsplan genoemd. Op dat moment gaan we een transitieperiode in: we hebben tot eind 2029 de tijd om dit tijdelijke omgevingsplan in een 'echt' nieuw omgevingsplan om te zetten dat voldoet aan alle wettelijke vereisten en waarin regels uit lokale verordeningen en de zgn. bruidsschat (gedecentraliseerde rijksregels) zijn geïntegreerd.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Het omgevingsplan is, net als de omgevingsvisie, een instrument van de gemeenteraad. Een belangrijk verschil tussen visie en plan is dat de omgevingsvisie alleen onszelf bindt. Het omgevingsplan bevat juridische regels die directe werking hebben naar onze inwoners en bedrijven.

Ter voorbereiding op de Omgevingswet hebben we ons verdiept in dit nieuwe instrument en geanalyseerd wat dit voor Raalte betekent. Dit heeft geleid tot twee 'producten':

1. Een koersdocument met een analyse die uiteindelijk leidt tot een aanpak op hoofdlijnen in hoofdstuk 4.

2. Een vertaling van het bestuurlijk relevante deel van dit koersdocument in een schematisch Plan van Aanpak.

Het koersdocument is het middel geweest waarmee we met het programmateam implementatie Omgevingswet naar een aanpak hebben toegewerkt. Wij denken dat dit document in zijn totaliteit bestuurlijk minder relevant is. We hebben daarom het bestuurlijk relevante deel van het koersdocument in een schematisch Plan van Aanpak vertaald. Het voorstel is dat schema ter vaststelling aan de raad aan te bieden, als onderlegger voor het verdere proces. Het koersdocument voegen we bij als achtergrondinformatie.

Beoogd effect

De volgende uitgangspunten liggen ten grondslag aan de voorgestelde aanpak:

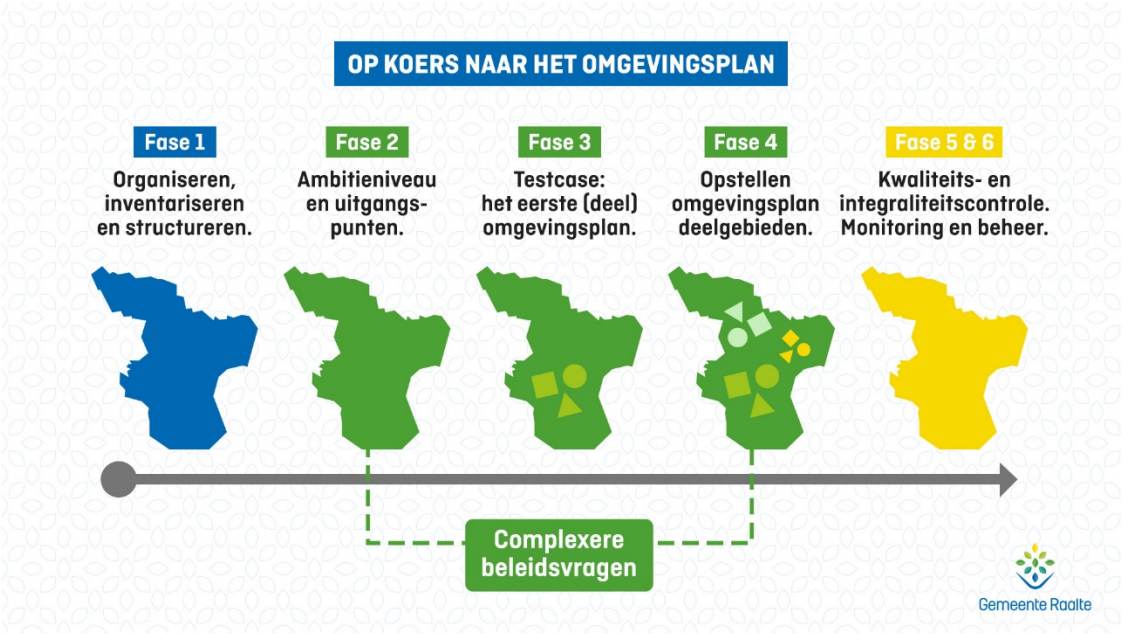
1. Een goed doordachte aanpak voor de komende jaren.
2. Flexibiliteit bij tussentijdse nieuwe ontwikkelingen.
3. Dienstverlening op niveau houden in de transitieperiode.

Het door de raad vaststellen van dit plan van aanpak is met name voor het eerste punt relevant. De overige twee punten vraagt vooral om inzet op operationeel niveau. We beogen met vaststelling van dit Plan van Aanpak een fundament te leggen voor een gestructureerde invoering van het nieuwe omgevingsplan in de komende jaren.

Argumenten

1. Instemmen met concept Plan van Aanpak

Wij stellen voor, conform de wens van de raad, deze aanpak eerst als concept met de raad te bespreken. De aanpak komt vervolgens in definitieve vorm opnieuw bij uw college terug om het ter vaststelling aan de raad aan te bieden. Als u aanpassingen in de voorgestelde aanpak wenst, dan stellen we voor die al in dit concept door te voeren en niet te wachten op de definitieve versie. In dit stadium van het proces is deze aanpak nog behoorlijk abstract en technisch. We bieden de raad daarom een mondelinge toelichting aan en kunnen dat uiteraard ook voor uw college verzorgen, als die behoefte er is. In grote lijnen ziet de aanpak er als volgt uit. In het PvA in bijlage 1 is elke fase verder uitgewerkt.

2. Behandelvoorstel gemeenteraad

Het memo in bijlage 3 bevat een behandelvoorstel aan de gemeenteraad. Omdat de Omgevingswet steeds wordt uitgesteld hebben we in dit memo ook uitgelegd waarom we nu met dit voorstel komen. De argumenten hiervoor zijn:

- Onze bestemmingsplannen stammen grotendeels uit de periode 2008 – 2012. Het beleid in deze plannen is steeds minder actueel.
- Complexe vraagstukken, zoals de opgaven in het buitengebied en de verstedelijkingsopgave, vragen op een zeker moment om vertaling in juridische regels in het omgevingsplan. Dit vereist nog voorbereidende beleidsprocessen, maar het resultaat daarvan zal deels in het omgevingsplan moeten landen. Het is wenselijk op dat moment de eerste fases van de invoering van het omgevingsplan uitgevoerd te hebben, zodat het fundament van het plan er ligt.
- De eerste twee fases van de voorgestelde aanpak kunnen al vooruitlopend op inwerkingtreding van de wet plaatsvinden.
- Tot slot is een overweging dat deze aanpak simpelweg klaarligt, omdat we uitgingen van inwerkingtreding van de wet per 1 januari 2023.

Het tempo waarin we de uitvoering hierna oppakken is wat ons betreft onderwerp van gesprek met uw college en de raad.

Duurzaamheid

N.v.t.

Kanttekeningen

1. Situatie op de arbeidsmarkt en beschikbaarheid deskundigen

Een factor waar we beperkt invloed hebben, maar die bepalend kan worden voor het tempo dat we hierna kunnen maken is de situatie op de arbeidsmarkt, specifiek bij adviesbureaus. Kennis over het nieuwe instrument omgevingsplan is maar bij een beperkt aantal adviesbureaus aanwezig. Gemeenten zullen veelal op hetzelfde moment een beroep op deze bureaus doen, die bovendien al volop werk hebben i.v.m. de woningbouwopgave in Nederland. Ook dit pleit overigens voor het nu laten vaststellen van onze aanpak, zodat we aanbesteding van externe deskundigheid kunnen doen voordat de Omgevingswet in werking treedt.

Financiën

De kosten die gemoeid zijn bij de transitie naar een nieuw omgevingsplan zijn in deze fase nog niet precies te ramen. Dit hangt sterk af van keuzes die we gedurende het proces nog moeten maken zoals het detailniveau van het plan en het participatieniveau dat we kiezen. Ramingen van andere gemeenten voor het totale proces lopen uiteen van € 400.000 tot € 1,4 miljoen. We zien dat veel gemeenten worstelen met de onbekendheid van het instrument. Op basis van ervaringen met grote bestemmingsplanherzieningen houden we op dit moment rekening met € 150.000 per jaar (intern + externe kosten) voor de komende 6 jaar. Het Rijk heeft in 2022 eenmalig € 454.000 beschikbaar gesteld voor implementatie van de Omgevingswet. Dit biedt in ieder geval dekking voor de eerste jaren. Wij kunnen ons voorstellen dat we met een indicatief bedrag beginnen en in de loop van het proces met een preciezere raming komen. In het raadsvoorstel komen we hier op terug.

Vervolg

Als u instemt met dit voorstel dan ziet het vervolg er als volgt uit:

1. Bespreken van het concept Plan van Aanpak in een Rond de Tafel of technische sessie.
2. Verwerken feedback gemeenteraad in definitief PvA en dit met een raadsvoorstel ter vaststelling aan de raad aanbieden.
3. Na vaststelling richten we een projectorganisatie in en starten we met de uitvoering.

Communicatie

Dit stadium van het omgevingsplanproces is nog te abstract om actief over te communiceren. Gaandeweg het proces wordt participatie/communicatie steeds relevanter. Welk participatieniveau we in het algemeen kiezen is één van de bestuurlijke keuzes die we op hoofdlijn in fase 2 van het proces willen maken. Dat werken we vervolgens in de fases 3 en 4 uit in concrete participatie-aanpakken die toegespitst zijn op de doelgroepen die in de verschillende deelgebieden relevant zijn.

Bijlagen

Bijlage 1	Concept Plan van Aanpak 'Op koers naar het omgevingsplan' (schematisch)
Bijlage 2	Koersdocument Omgevingsplan (analyse en achtergrondinfo)
Bijlage 3	Memo Behandelvoorstel Plan van Aanpak 'Op koers naar het omgevingsplan'